

Szanowni Państwo

25 lat temu nastąpił przełom polityczny, odzyskaliśmy wolność i Polska weszła na ścieżkę budowy demokratycznego państwa prawa. Nowo wybrany parlament podjął decyzję o odbudowie samorządu, bez którego demokracja nie jest możliwa. Słusznie Prezydent RP, w ślad za ogłoszeniem roku 2014 Rokiem Wolności, wezwał, aby rok 2015 był Rokiem Samorządności.

Proces odbudowy, a właściwie budowy od nowa, samorządu w Polsce rozpoczął się uchwałą Senatu z 29 lipca 1989 r. o podjęciu inicjatywy ustawodawczej. Z grupą naukowców mieliśmy za sobą dziesięcioletnie studia, co pozwoliło na dokonanie fundamentalnych zmian ustroju państwa w ciągu kilku miesięcy. Ale sama zmiana prawa nie jest wystarczająca. Konieczne jest przebudowanie mentalności obywateli, aby po latach zniewolenia zrozumieli, że teraz już państwo stało się nasze i że będzie takie, jakie społeczeństwo potrafi zbudować. A my wszyscy ponosimy za nie odpowiedzialność.

Według Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego, samorząd terytorialny to prawo i zdolność społeczności lokalnej, w granicach określonych prawem, do kierowania i zarządzania zasadniczą częścią spraw publicznych na własną odpowiedzialność i w interesie mieszkańców danego terytorium.

Trzeba więc móc, umieć i chcieć.

Dlatego prace nad odbudową samorządu były prowadzone na trzech płaszczyznach: legislacyjnej, aby stworzyć nowy ustrój; organizacyjnej, aby przekształcić i dostosować instytucje i procedury do nowych regulacji, i wreszcie społecznej, aby przygotować społeczeństwo do nowych zadań i wykształcić kadry zdolne do ich realizacji. Prawo można zmienić w kilka miesięcy. Przekształcenie instytucji wymaga dłuższego okresu, ale niewątpliwie potrzebna na przebudowanie ludzkiej mentalności. Dlatego jedną z pierwszych decyzji było powołanie Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej jako społecznego partnera parlamentu i rządu. Brakowało ludzi z doświadczeniem administracyjnym, a społeczeństwo tylko w niewielkim stopniu rozumiało ideę i sens samorządności.

Tych zadań w sferze społecznej nie mogła wykonać administracja publiczna. Z natury rzeczy administracja jest konserwatywna i przeciwna wszelkim, a szczególnie daleko idącym, zmianom, które mogą naruszać jej interesy. Powierzenie jej szkoleń równałoby się petryfikacji dotychczasowego modelu i dotychczasowych rutyn. Wykonać te zadania mogła tylko organizacja pozarządowa o odpowiednim autorytecie i zaufaniu społecznym. Dlatego członkami-założycielami FRDL są parlamentarzyści z Obywatelskiego

Klubu Parlamentarnego, a uroczyste podpisanie aktu powstania odbyło się w gabinecie marszałka Senatu Andrzeja Stelmachowskiego 18 września 1989 r.

Fundacja nie miała środków, ale wielki entuzjazm ludzi i pomoc różnych ośrodków zagranicznych. Już w pierwszym roku przeszkoliła 29 tys. osób, z których ponad tysiąc odbyło staże za granicą. FRDL pokryła sieć ośrodków szkoleniowo-doradczych całą Polskę. Potrzeby szkoleń rosły i w następnych latach uczestniczyło w nich po kilkadziesiąt tysięcy osób rocznie, co w ciągu 25 lat dało prawie milion czterysta tysięcy. Mało która organizacja miała tak wielki wpływ na kształtowanie umiejętności obywatelskich.

Początkowo szkolenia dotyczyły spraw podstawowych i najprostszych, z biegiem czasu coraz bardziej specjalistycznych.

Od wielu lat w centrum uwagi Fundacji jest organizacja i rozwój społeczności lokalnych. Dlatego Doroczna Nagroda FRDL jest przyznawana za osiągnięcia w integrowaniu społeczności wokół lokalnej tradycji i kultury. One najsilniej łączą ludzi i wiążą ich z „małymi ojczyznami”. Temu służy także trwający obecnie konkurs filmowy „Moja Polska samorządna”.

Ostatnie wyniki badań CBOS są nad wyraz optymistyczne. Polacy w coraz większym stopniu rozumieją wpływ władz lokalnych na warunki swojego życia; doceniają ich działalność i – co najważniejsze – mają do nich zaufanie. Widać, jak samorządność wpłynęła na kształtowanie się postaw obywatelskich. Jesteśmy szczęśliwi, że Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej w jakiejś mierze do tego się przyczyniła.

Ale ten optymizm nie zwalnia od konieczności pracy na rzecz usprawnienia działalności samorządu i wzmocnienia udziału obywateli w zarządzaniu krajem. Samorząd to najlepsza szkoła zachowań obywatelskich. Trzeba kształtować społeczeństwo, które będzie zdolne do kierowania swoim państwem. Bo państwo będzie takie, jakie potrafimy zbudować. Ani lepsze ani gorsze, bo nikt inny nas w tym nie zastąpi. I temu celowi Fundacja będzie służyć przez kolejne ćwierćwiecze.

Jerzy Regulski
Prezes FRDL

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej

**FUNDACJA ROZWOJU
DEMOKRACJI LOKALNEJ**
Biuro Zarządu FRDL
Sekretariat Zarządu
plac Inwalidów 10
01-552 Warszawa
tel. 22 322 84 40
fax 22 322 84 41
e-mail: zarzad@frdl.org.pl
www.frdl.org.pl